

Семенова Дарина

студентка

Криворізький національний університет

м. Кривий Ріг

ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІЗУ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Здійснення ефективних заходів щодо стабілізації економіки України і перехід до ринкових відносин потребують принципово нових підходів до управління основними засобами. Якісний стан останніх, ступінь їх розвитку, відповідність новим умовам господарювання і досягнення науково-технічного прогресу визначають рівень продуктивних сил суспільства, здатність його виробничого апарату вирішувати намічені завдання управління.

Однак ряд проблем організації та методики аналізу основних засобів в умовах переходу до ринкових відносин потребують подальших досліджень та наукових розробок.

Джерелами інформації для аналізу основних засобів є форми фінансової та статистичної звітності, а також дані аналітичного обліку. За результатами року складається фінансова та статистична звітність. Інформацію про необоротні активи містять баланс (форма № 1), примітки до фінансової звітності (форма №5), форма № 11-03.

Методика аналізу використання основних засобів повинна врахувати ряд принципів положень: функціональна корисність основних засобів зберігається протягом декількох років, тому витрати з їх придбанням і експлуатацією розподілені в часі; момент фізичної заміни основних засобів не співпадає з моментом їх вартісного заміщення, у результаті чого можуть виникнути втрати і збитки, що зменшують фінансові результати діяльності підприємства; ефективність використання основних засобів оцінюється по-різному залежно від їх виду, належності, характеру участі у виробничому процесі, а також призначення. Оскільки основні засоби обслуговують не тільки виробничу сферу діяльності підприємства, а й соціально-побутову, культурну тощо, ефективність їх використання визначається не лише економічними, а й соціальними, екологічними та іншими факторами [1].

У процесі аналізу, перш за все, необхідно дослідити наявність та динаміку основних засобів у складі майна підприємства. На подальших етапах аналітичного дослідження основні засоби оцінюють з точки зору їх практичного застосування та мобільності, тобто структурують їх на активну та пасивну частину. Під час проведення аналізу складу та динаміки основних засобів важливо правильно дослідити показники, що характеризують технічну доцільність використання основних засобів, тобто показники механооснащеності та фондооснащеності виробництва та праці.

Детальнішого розгляду в процесі аналізу потребує оцінка наявності та руху основних засобів, як перспективного дослідження майбутньої

виробничої потужності підприємств. Важливою характеристикою технічного рівня основних виробничих засобів є віковий склад машин та устаткування. Така техніко-економічна інформація необхідна для розробки планів модернізації машин і впровадження нової техніки та контролю за їх виконанням. За даними інвентарних карток (книг), машини і устаткування кожного виду групують за віком, виходячи з фактичних термінів дії з інтервалом у S років: до 5 років, від 5 до 10 років, від 10 до 15 років і т. д. [2].

Далі аналіз поглиблюють за допомогою обчислення аналогічних показників для тих видів машин і устаткування, які потім зіставляють між собою та з середнім рівнем. Отже, вивчення вікового складу активної частини основних засобів дає змогу виявити кількість машин і устаткування, придатних для експлуатації, таких, що потребують капітального ремонту, і таких, що мають бути списані та замінені.

Визначаючи економічну ефективність використання основних засобів, використовують систему натуральних і вартісних показників, а також співвідносні оцінки темпів зростання випуску продукції і темпів зростання обсягу; фондоозброєності праці та її продуктивності. Для узагальнюючої характеристики ефективності використання основних засобів служать показники фондовіддачі, фондомісткість, рентабельність. У процесі дослідження вивчається динаміка перерахованих показників, проводиться порівняльний аналіз за різними напрямками, визначаються фактори зміни їх величини [3].

Зростання цін на обладнання дуже часто випереджує зростання їх експлуатаційної продуктивності, що спричиняє підвищення вартості одиниці потужності та падіння фондовіддачі. Оптова ціна на певне обладнання може бути підвищена, але меншою мірою, ніж її продуктивність. Нова техніка забезпечує збільшення фондовіддачі лише тоді, коли продуктивність зростає швидше, ніж її вартість, за кращих (рівних) умов. Це положення слід враховувати при розробці нової техніки, яка забезпечить максимальну ефективність, у тому числі підвищення фондовіддачі.

Отже, основними завданнями аналізу необоротних матеріальних активів є: оцінка забезпеченості основними засобами та інших необоротних матеріальних активів підприємств, складу та структури основних засобів, ступеня оновлення та вибуття, технічного стану засобів; визначення рівня фондовіддачі, її динаміки, вивчення впливу зміни розміру основних засобів і фондовіддачі на обсяг робіт; виявлення резервів підвищення фондовіддачі, поліпшення використання техніки; визначення шляхів зниження витрат на утримання та експлуатацію машин і механізмів; оцінка виявлених резервів і розробка заходів щодо поліпшення використання активної частини основних засобів.

Список використаних джерел

1. Економічний аналіз [Текст] : навчальний посібник / М.Г.Чумаченко [та ін.]; за ред. М. Г. Чумаченка. — К.: КНЕУ, 2001. — 424 с.

2. Івахненко, В. М. Курс економічного аналізу: Навчальний посібник. — Київ: Знання-Прес, 2001. — 206 с.

3. Аналіз господарської діяльності [Текст] / За ред. Барабаш Н. — Київ: КНЕУ, 2002. — 552 с.

Талавір Наталя
студент магістратури

Стендер Світлана

к.е.н., доцент

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ЗАТРАТ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ

У процесі історичного розвитку економічної думки визначними доробками її представників є теорії заробітної плати, які надають змогу відстежити еволюцію вартості робочої сили, розмежувати продуктивні затрати та непродуктивні витрати праці та оцінити їх вплив на зростання національного багатства країни.

Детальний аналіз генезису теорій заробітної плати засвідчив, що в залежності від зміни суспільно-економічної формації та розвитку напрямів в економічній думці змінювалась роль заробітної плати. На сучасному етапі формування економічних відносин заробітна плата виступає не лише як винагорода працівника за виконану ним роботу, але й є показником ефективності використання трудових ресурсів, залучених у господарську діяльність підприємства.

Неузгодженість в трактуванні змісту термінів “витрати” та “затрати” та наявність різних підходів у частині ідентифікації їх складових призводить до викривлення облікової інформації, що зумовлюється відмінним їх складом та критеріями визнання. Систематизація спільних і відмінних ознак між зазначеними термінами дала змогу обґрунтувати неправомірне їх ототожнення. Під терміном “затрати” слід розуміти вартісну оцінку задіяних економічних ресурсів, що визнаються під час їх використання у виробничому процесі суб'єкта господарювання та формують собівартість продукції (робіт, послуг). Під витратами слід розуміти зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені.

Отже термін затрати на оплату праці доцільно використовувати при нарахуванні винагороди за працю виробничому та загальновиробничому персоналу. Представлене трактування забезпечує розробку єдиної